

Inname van Duinkerken door Parma, Ø28mm

Vz. Parma trekt aan het hoofd van zijn leger op naar Duinkerken, onder de gunst en bescherming van God, DOMINI IN VIRTUTE TVA LAET ABITVR REX. *O Heer, de koning zal zich verheugen in Uw voortreffelijkheid.* **Kz.** Gekroond wapenschild van Philips II, omhangen met de keten van het Gulden Vlies, GECT(oirs) DV BVREAV DES FINAN(ces), 1584. Ref.: Dugniolle: 3027 / M. Tas: 215.

De Tachtigjarige Oorlog was een strijd in de Habsburgse-, ook Spaanse Nederlanden genoemd. Het politiek beleid van onze toenmalige vorst Filips II stuitte op veel verzet waarbij de Lage Landen in opstand kwam. Er volgde een oorlog die zou duren tot aan de *Vrede van Munster* (1648).

Inname van Neuss door Parma, Ø 28 mm

Vz. De gekroonde wapenschilden van Vlaanderen en Brabant, verbonden door een lint; daaronder het jaartal 1586 - D(uce) F(arnesio) HIS IAM REDVCTIS RELIQV(um) SEQUET(ur). *Onder hertog Farnese, deze (Vlaanderen en Brabant) al herwonnen, zal ook de rest volgen.* **Kz.** Gekroond wapenschild van Philips II, omhangen met de ketting van het Gulden Vlies - GECT(oir) DV BVR(eau) DES FINAN(ces) SVB PR(incipi) PAR(mae). *Rekenpenning van het Bureau van Financiën onder de Prins van Parma.* Ref.: Dugniolle: 3107 / M. Tas: 231.

Inname Zutphen, Deventer, Hulst en Nijmegen door prins Maurits, Ø 28 mm, zilver, Dordrecht

Vz. De Nederlandse leeuw met zwaard en pijlenbundel; daarboven in een wolk het hebreeuwse woord Jehovah (Heer) - FECIT MAGNA QVI POTENS EST, roosje. *Hij, die machtig is, heeft grote dingen gedaan.* **Kz.** roosje, ZVTPHAN(iae) DAVEN(triae) HVLST(i) NOVIOM(agium) LIB(ertate) REST(ituta) CASTEL(lis) PLVR(imis) CAP(tis) HOST(ibus) EX BAT(avia) FVG(atis) SEN(atus) FOED(eratum) PRO(inciarum) F(ieri) F(ecit); in afsnede CIO IO XCI. *De vrijheid van Zutphen, Deventer, Hulst en Nijmegen hersteld, verscheidene schansen veroverd en de vijanden uit de Betuwe verjaagd zijnde, heeft de Staten-Generaal der Verenigde Gewesten (deze penning) laten munten, 1591.* Ref: Dugniolle: 3281 / M. Tas: 269

In deze periode geraakte de werking van de rekenkamers, zowel in de Noordelijke- als in de Zuidelijke Nederlanden, verstoord en werden deze op diverse plaatsen gevestigd. In opdracht van deze rekenkamers werden rekenpenningen gemaakt in de munthuizen door dezelfde stempelsnijders die ook munten maakten. De bedoeling was om deze te gebruiken om te rekenen, te vergelijken met een telraam, maar met dit verschil dat ze op een tafel werden gelegd. Concreet betekende dit dat bijna iedereen die op de een of andere manier berekeningen moest maken, steeds in het bezit was van een hoeveelheid rekenpenningen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat we in deze oorlogsperiode op de beeldenaars van beide zijden voorstellingen aantreffen van politieke aard, vaak met allegorische of satirische voorstellingen. Natuurlijk werd het afgebeelde feit bekeken vanuit het oogpunt van de opdrachtgever (de Spaanse overheid of de Verenigde Nederlandse Provinciën). De rekenpenningen zijn meestal van koper, maar bij grote bestellingen werden al eens zilveren penningen cadeau gegeven. Uit de honderden rekenpenningen die er zijn gemaakt in deze periode zijn in dit artikel een tiental geselecteerd waaronder ook twee zilveren exemplaren.

Inname van Geertruidenberg, meesterstuk van prins Maurits, Ø 28.5 mm

Vz. De stad Geertruidenberg; binnen de verschansing, een boer die zijn akkers ploegt; daarbuiten de oorlogsvloot en het leger. **Kz.** Tekst in 7 regels: roosje, GERTRVDIS-BERGA(m) AB HISP(anis) VINDICANT ORD(ines) CONFOED(erati) DVCE PRIN(cipe) NASS(oviae) IN CONSP(ectu) EXERC(itus) HOST(ium) CIO IO XCIII. *De Verenigde Nederlandse Staten herwinnen Geertruidenberg op de Spanjaarden, onder aanvoering van de Prins van Nassau, in het zicht van het vijandelijke leger 1593.* Ref: Dugniolle: 3325 / M. Tas: 285.

Bedrieglijke vredesvoorstellen van Filips II in Den Haag verworpen, Ø 29mm

Vz. Een steenhouwer hakt de volgende woorden in een stenen tafel: TROIA MIHI LICET TAMEN. *Troje aan mij, het staat echter vrij.* In de afsnede: GELDER(land) - SCRIBIT IN MARMORE LAESVS 1594. *De beledigde schrijft het in marmor.* **Kz.** Een schamele geklede man vertrappt kamille - VIRESCIT VVLNERE VIRTVS. *De deugd krijgt kracht door haar wonden.* Ref: Dugniolle: 3335 / M. Tas: 291.

Vredesonderhandelingen te Middelburg, Ø 29mm, Dordrecht

Vz. Een soldaat op wacht op een verdedigingstoren, NON CVRAS PONO QVIETIS CIO IO XCV, roosje. *Ik laat de zorg voor de rust niet varen 1595.* **Kz.** De Nederlandse leeuw met zwaard en pijlenbundel Ref: Dugniolle: 3363 / M. Tas: 299

Overwinning van prins Maurits bij Turnhout, zilver, Dordrecht, Ø 30mm

Vz. De krijgsmacht van Maurits jaagt de Spaanse troepen op de vlucht. VICTORIA TVRNOTANA 24 IANVARIII 1597, roosje. *Overwinning bij Turnhout, de 24^e januari 1597.* **Kz.** De gekroonde wapenschilden van Frankrijk en Engeland en het wapenschild van de Verenigde Provinciën, verboden door een lint, ter herinnering aan het Drievoudige Verbond, A DOMINO FACTVM EST ISTVD, roosje. *Dit is door de Heer geschied.*

